

ROVNOST

LIST KOMUNISTICKÉ STRANY ČESKOSLOVENSKA NA MORAVĚ

ČÍSLO 208

NEDĚLE 5. ZÁŘÍ 1948

CENA 2.50 Kč

Dr. Edvard Beneš zůstává navždy v dějinách naší republiky

Dnes ráno se sešla vláda ke své mimořádné schůzi. Už na první pohled bylo zřejmo, že je to schůze neobvyklá, protože ministři přišli v černém, a ačkoli se normálně v zasedací síni před schůzí živě debatuje, tentokrát bylo slyšet jen polohlasné vážné poznámky.

Vážení přítomní,

Je tomu necelé tři měsíce, kdy byl nám předčen v mimořádném zasedání vlády list presidenta dr. Edvarda Beneše, kterým oznamoval, že ze zdravotních důvodů na radu lékařů resignuje na svoji funkci presidenta republiky. Jeho resignace naplnila nás lítostí. Brali jsme ji na vědomí v pevné důvěře, že zaslužený odpocinek a klid obnoví jeho ofřesené zdraví a osvěží jeho životní síly, které on po dlouhá léta cele službám národa a republiky obětoval.

Bohužel, naše přání zůstalo nevyplněno. Dr. Edvard Beneš večer svůj plodný, práce i bojů plný život dokončil.

Předčítaje nám z tohoto místa list dr. Edvarda Beneše, oznamující resignaci na úřad presidenta, řekl tehdejší předseda vlády, dnešní president republiky Klement Gottwald:

„I když dr. Edvard Beneš odchází z funkce presidenta republiky,

zůstává již navždy v dějinách naší republiky, v dějinách velkého zápasu československého lidu za svobodu a nezávislost, za stát pokrokový a sociálně spravedlivý.“

Toto ocenění zásluh a významu dr. Edvarda Beneše můžeme my dnes, hluboce pohnuti jeho smrtí, jen zřetelně zdůraznit.

Zemřel nám věrný syn naší vlasti, muž, který v plném souladu se svým přesvědčením věnoval obětavě celý svůj život a své velké schopnosti práci pro československý lid.

Státník, který od samého zrodu naší republiky spolupracoval při jejím budování.

Člověk pokrokový, který i za druhé světové války, kdy bylo nutno bojovat proti zvrácené fašistické reakci za znovudobytí naší národní a státní samostatnosti, dovedl najít v době, ve které mnozí zakolísali, svoje správné místo.

Tento realistický smysl dr. Edvarda Beneše, najít v rozhodujících chvílích správné místo po boku národa a lidu, v řadách práva a pokroku je to, co nejvíce uznáváme a oceňujeme.

To je také to, co mu jeho nepřítelé z kruhu reakce nejvíce zazlívali a vyčítali. Proto již v době první republiky domácí reakce překážela často úspěšnému rozvoji jeho práce pro zajištění naší republiky. Tyto intriky dostoupily vrcholu v roce 1935, kdy měl být dr. Beneš volen po prvé za presidenta.

Spojenému úsilí pokrokových sil se tehdy podařilo zmařit intriky proti jeho volbě sprádně. Již tehdy usilovala naše domácí reakce postavením vlastního kandidáta zavést republiku na zhoubnou cestu spolupráce s fašismem a s mezinárodní reakcí.

Dr. Beneš zasedl na presidentský stolec jako představitel pokrokových a demokratických sil republiky.

Soustředil také hlavní pozornost na zabezpečení republiky před narůstajícím nebezpečím německého fašismu. Přes opavné snahy agrární-kapitalistické kliky až do posledka vytrval ve svém odporu proti jakémukoli paktování s německým imperialismem. Proto se také domácí reakce v plném souladu s běsnící nenávistí nacistických pohlavárů ihned po Mnichovu postavila o to, aby dr. Beneš byl odstraněn z presidentského úřadu.

Spojená domácí reakce tím ovšem nezabránila další práci dr. Beneše pro Československo a pro jeho osvobození z moci okupantů. Sotvaže byla rozpoutána druhá světová válka, stál znovu dr. Beneš v čele československého zahraničního odboje. Přes reakční tendence, které se i

v emigraci silně uplatňovaly, správně rozpoznal dr. Beneš, že hlavní pomoc pro osvobození republiky je nutno hledat u mocného Sovětského svazu, jehož hrdinná armáda se ukázala být jedinou silou, schopnou zdat se nacistickému hydry. Stejně realisticky vyvodil dr. Beneš tehdy důsledky ze zkušenosti mnichovské a rozhodl se, že pro novou republiku je nutno hledat jedinou skutečnou záruku samostatnosti na slovanském východě.

Sovětský svaz stejně jako v dobách předmnichovských a mnichovských projevů i v druhé světové válce své upřímné přátelství k Československu a plně pochopení pro potřeby čs. odboje domácího i zahraničního. Sovětský svaz byl první velmocí, která uznala zahraniční čs. vládu a obnovila dřívější spojenecké svazky s Československem.

Trvalý výraz našla nová československá zahraniční politika

za moskevské návštěvy

dr. Edvarda Beneše, když dne 12. prosince 1943 byla podepsána základní smlouva mezi CSR a Sověty o přátelství, vzájemné pomoci a poválečné spolupráci. Sjednáním této smlouvy, která naší republiku plně zajišťuje před nebezpečím německé rozpinavosti, vyvrcholilo politické úsilí dr. Beneše za druhé světové války.

Rovněž v oboru vnitřní politiky se snažil dr. Beneš najít pro republiku novou záruku před opakováním mnichovské zrády. Vycházeje z poznání, že

jen lid může zajistit trvalou existenci a bezpečnost nového Československa,

vyslovil president dr. Beneš za moskevských porad československých politických představitelů souhlas s novým politickým programem, který byl pak vtělen v košický vládní program a dal základ lidové demokratickému zřízení nové republiky.

Ve smyslu stěžejních myšlenek tohoto programu zařadil dr. Beneš i svou práci v osvobozené republice. Všechny základní dekrety a zákony, jimiž bylo provedeno znárodnovací dílo a zaveden lidově-demokratický řád, nesou podpisy dr. Beneše.

Jeho jméno zůstává tak navždy spojeno s historickými změnami doby porevoluční.

jimiž byl dán základ pro budování nové naší republiky, šťastného do-

movy českého a slovenského pracujícího lidu.

Ve smyslu košického programu, doplněného budovatelským programem Gottwaldovy vlády, postupoval president dr. Beneš i ve slavných únorových dnech, kdy československý lid definitivně sčítával se zbytkem domácí reakce, a překazil tak jejich sen, o zavlčení republiky do vod předmnichovských. V plném souladu s jednotným projevem vůle pracujícího lidu schválil president dr. Beneš vládu obrozené Národní fronty a tím umožnil další klidný a zdárný vývoj naší republiky.

Provázen věčností českého a slovenského lidu za veliké dílo, vykonané k prospěchu republiky, odešel v červnu tohoto roku na radu lékařů do soukromí, aby vzdálen ruku každodenní práce, obnovil své ohrožené zdraví. Postup nemoci se však již nepodařilo zastavit. Včera, dne 3. září 1948, náš druhý president naší republiky dr. Edvard Beneš, nás navždy opustil. Zpráva o jeho smrti vyvolává hluboký žal v srdcích všeho našeho lidu, který si nesmírně vážil jeho obětavé a nezištné práce pro stát, jeho zajištění a jeho rozkvet.

Všim, že mluví a plným souhlasem vás všech prohlásit: Jménem československé vlády vzdávám čest památce dr. Edvarda Beneše. Jeho jméno navždy zůstane spjato s velkým úsilím českého a slovenského lidu o vybudování silné a šťastné republiky. Buď proto věhynoucí čest jeho památce.

O. Španiel snímá posmrtnou masku dr. E. Beneše

ČTK - Sezimovo Ústí 4. září
V pátek o 19. hodině se rozzevřel na více kostelíku v Sezimově Ústí umíráníček. Zněl po celou hodinu a oznamoval úmrtí druhého presidenta dr. Edvarda Beneše. U vchodu do úmrtního domu zaujaly místo čestné hlídky hradní stráže. Před zahradou se utvořily skupiny občanů z obce i okolí a z nich jednotlivci i celé skupiny přinášeli první kytky.

Brzy po 19. hodině začaly docházet paní Haně Benešové soustrastné depeše. První byla od presidenta republiky Klementa Gottwalda a jeho choti.

V noci na sobotu 4. září a v časných sobotních hodinách ranních se Sezimovo Ústí město Tábor vyzdobily smutečně. Státní vlajky na budovách veřejných i soukromých jsou spuštěny do poloviny žerdě, na soukromých

Dr. Edv. Beneš v kabinetu Molotovově o družném rozpravě s vedoucími státníky SSSR.

Státní pohřeb dr. Beneše: z Pantheonu do Sezimova Ústí

Vláda vyhláší je týdenní státní smutek

Sv - Praha 4. září

V dnešní mimořádné schůzi projednala vláda některé podrobnosti v souvislosti s pohřbem druhého presidenta republiky dr. Beneše a vydala také některá usnesení v souvislosti s jeho úmrtím. Bývalému presidentu republiky dr. Edvardu Benešovi bude vypraven státní pohřeb v uznání jeho mimořádného významu a vynikajících zásluh o národ a stát.

Třebaže o dni pohřbu nebylo dosud definitivně rozhodnuto, je pravděpodobné, že bude v úterý nebo ve středu. Vláda také vyhláší státní smutek na dobu jednoho týdne, který potrvá do pátku 10. září. Po dobu státního smutku odpadá všechny slavnosti a veřejné projevy. Na všech státních a úředních budovách v republice budou vyvěšeny státní vlajky na půl žerdi, po případné smuteční prapore, a to ode dne úmrtí až do 8 hodin večer v den pohřbu. Členové vlády i představitelé ústředních útvarů zachovají oficiální smutek ode dne úmrtí až do dne pohřbu a neúčastní se v té době veřejných představení, koncertů, ani jiných podniků. Ve státním divadle nebudou pořádána představení v den pohřbu. Podobně se zařadí i jiná divadla, biografy a ostatní podniky. Ode dne úmrtí až do následujícího dne po pohřbu mají veřejné podniky volit program vážného rázu. Vláda vybízí občanstvo, aby se připojilo ke státnímu smutku vyvěšením vlajek na půl žerdi nebo vyvěšením praporů smutečních. V den pohřbu, může být pracovní doba státních a veřejných zaměstnanců ve Velké Praze upravena tak, aby se mohli účastnit pohřbu, při čemž se ponechává úřadům, aby zařídily nutnou službu. Využívání v den pohřbu upravení ministerstva školství jednotně. Podrobnosti, související s vypravením státního pohřbu, vypracuje zvláštní mezinárodní komise, vládou zvolená.

Krajský výbor Komunistické strany Československa v Brně

zaslal paní Haně Benešové tento telegram:

Paní Hana Benešová,
Sezimovo Ústí.
Jménem krajského výboru Komunistické strany Československa v Brně vyjadřujeme Vám naši hlubokou soustrast k úmrtí dr. Edvarda Beneše a ujišťujeme Vás, že v této kruté chvíli sdílíme s Vámi Váš hluboký bol.
Posl. Kapoun Posl. Šling

Posl. Šling

Posl. Šling

Posl. Šling

Posl. Šling

Posl. Šling

Posl. Šling

Posl. Šling

Posl. Šling

Posl. Šling

Posl. Šling

Posl. Šling

Posl. Šling

Posl. Šling

Posl. Šling

Posl. Šling

Posl. Šling

Posl. Šling

Posl. Šling

Posl. Šling

Posl. Šling

Posl. Šling

Posl. Šling

Posl. Šling

Posl. Šling

Posl. Šling

Posl. Šling

Posl. Šling

Posl. Šling

Posl. Šling

Posl. Šling

Posl. Šling

Posl. Šling

Posl. Šling

Posl. Šling

Posl. Šling

Posl. Šling

Posl. Šling

Posl. Šling

Posl. Šling

Posl. Šling

Posl. Šling

Posl. Šling

Posl. Šling

Posl. Šling

Posl. Šling

Členové vlády v Sezimově Ústí

ČTK - Sezimovo Ústí 4. září
V sobotních poledních hodinách vykonali u paní Hany Benešové v Sezimově Ústí kondolenční návštěvu předseda Národního shromáždění dr. John, předseda vlády Zápotocký a ministr Národní obrany armádní generál Svoboda.

Soustrastné telegramy paní Haně Benešové

ČTK - Praha 4. září

Podniková rada

a podnikové ředitelství národního podniku Českomoravská-Kolben-Daněk poslaly paní Haně Benešové k úmrtí jejího chotě tento telegram: „Podniková rada a podnikové ředitelství národního podniku Českomoravská-Kolben-Daněk tlumočí Vám jménem všeho osazenstva hlubokou účast nad úmrtím pana presidenta dr. Edvarda Beneše. Naši pracující s velkým zájmem sledovali lékařské zprávy o zdravotním stavu a závěrečná zpráva byla pro ně bolestným překvapením. Vysoce si vážíme jeho životního díla, a jeho houževnatost a vytrvalost byla a je nám příkladem. Nezapomněli jsme, že dekretem o znárodnění průmyslu nese jeho podpis. Uctíme jeho památku tím, že čestně

(Pokračování na straně 2.)

Lékaři o nemoci dr. Edvarda Beneše

ČTK - Sezimovo Ústí 4. září
Lékaři, ošetřující bývalého presidenta dr. Edvarda Beneše, univerzitní prof. MUDr. Hynek, univ. prof. MUDr. Henner a primář dr. Jelínek, vyličili zpravidla ČTK nemoc dr. Beneše takto: Podle záznamů z doby exilu dr. Beneše za druhé světové války se ukázaly první příznaky nemoci již v Anglii r. 1943. President tehdy začal trpět občasným zvýšením krevního tlaku a menšími závratěmi. V červenci minulého roku nabyla choroba poprvé povážlivější formy. Dr. Beneš byl postižen úžehem, když na legionářském sjezdu v Praze stál po několik hodin na slunci s nepokrytou hlavou. Na to se dostavila nevolnost, únava, slabost levé ruky a nohy a president musel zůstat na lůžku. Byl nucen odložit i svou cestu do Topolčianek. Když příznaky choroby ustoupily a dr. Beneš přece jen odjel, musel i v Topolčiankách ulehnout. Tam se u něho po prvé dostavila porucha řeči. Začátkem srpna tohoto roku se

ciťl dr. Beneš velmi dobře. Dne 19. srpna se však projevil jeho choroba, to je kornatění mozkových cév, v plné síle. Dostavila se opět porucha řeči, spojená s poruchou hybnosti a polykání, a to zcela náhle bez zjevné příčiny. Porucha pohybování a polykání se upravila, porucha v řeči však zůstala. V noci na pondělí 30. srpna se stav nemocného silně zhoršil. Nastala krize a dr. Beneš upadl do bezvědomí. V pondělí ráno přijel do Sezimova Ústí prof. dr. Hynek a o poledni prof. dr. Henner, kterého prof. dr. Hynek povolal. Oba profesori spolu s primářem dr. Jelínkem, který nemocného již ošetřoval, našli nemocného při částečném vědomí a zdálo se, že nemoc ustupuje a nastává obrát k lepšímu, i když byl nemocný stížen tentokrát, obrnou pravé strany těla. Protože teplota nemocného v noci stoupala, použili lékaři penicillinu, aby zabránili případnému zápalu plic. Nemohli však zabránit rozvoji hlubokého bezvědomí, ze kterého se již nemocný neprobral. Chvilími se zdálo, že jeho stav

se přece jen lepší. V úterý odpoví ledně začal slábnout i jeho krevní oběh, krevní tlak klesal a ukázala se nepravdivost srdeční činnosti, až do té doby úplně normální. Po zásahu lékařů se činnost srdce upravila. Přesto nemohli lékaři zaručit, že nemocný přežítá noc. Přece však se jim podařilo zvednout krevní tlak a ve středu poznovu vyrovnal jeho nepravdivou srdeční činnost. I krevní tlak se poněkud zvýšil, ale vědomí se nevrátilo. Nález na plicích při použití penicillinu zůstal naprosto čistý.

Lékaři zdůrazňují, že intelekt nemocného nebyl nikdy jeho chorobou porušen, a stejně tak že zůstala nedotčena jeho soudnost. U dr. Beneše nebyly konstatovány žádné choroby ledvin a stejně se nikdy u něho neobjevila cukrovka. Lékaři také zdůrazňují, že vzhled nemocného zůstal dobrý. Nemocný byl klidný, a i když nemohl mluvit, vyjadřoval důvěru ve své uzdravení. Ani v jeho fyziognomii nedošlo ke změnám, což nasvědčuje tomu, že neměl bolesti.

Ná podkladě obrovitých vývoje posledních čtyř desetiletí národního života
ryšuje se nám postava dr. Beneše tak jasně v celé své mnohotvárnosti, že se
můžeme pokusit jen o nejhrubší obrys významného přínosu jeho celoživotního
politického díla. Avšak i tak hned zřetelně pocítíme, jakou ztrátu jsme
utrpěli a jak je oprávněný smutek, který tyto dny opoňoval naší republice.

Soustava mezinárodních vztahů, vytvořivší se po první světové válce, byla plna vnitřních rozporů, které se velmi brzy začaly prohlubovat a přirostávat. Tento vývoj nabyl pak prudkého spádu s příchodem hospodářské krise a v době, kdy se v Německu zmocňují nacisté vlády, bylo zhroutení systému, vytvořeného ve Versailles, nezadržitelné. Dr. Beneš věnuje v této době všechnu svoji energii a práci udržení tehdy platných záruk míru a jejich dalšího rozšíření. Doma tato politická linie naráží na stálý odpor velkokapitalistické reakce.

Kaolice od Berana až po Henleina byla rozhodnuta prosadit svého kandidáta při presidentské volbě. Národ dal však najevo, že je odhodlán zmařit tento reakční plán. A výrazem lidu bylo historicky významné vystoupení: Komunistické strany Československa, která se postavila za kandidaturu dr. Beneše, dala bloku demokratických stran rozhodující sílu a soudržnost. Toto soustředění pokrokových sil donutilo reakci k ústupu ještě před presidentskou volbou a 18. prosince 1935 byl dr. Edvard Beneš zvolen druhým prezidentem Československé republiky. Nebylo však bohužel zdaleka tak silné a všechny strany, které postupovaly společně při presidentské volbě, tak důsledné, aby byla postavena dostatečně pevná hráz novému reakčnímu náporu v předvečer druhé světové války.

A statečné chování českého lidu v této krizi, chování dělnické třídy, vše obrané a odpor proti kapitalizaci ukázaly, kde má naše republika své nejvěrnější syny: mezi prosvětlenými pracujícími lidem, kteří odmítají ohnout hřbet, jak jej tomu nutili a jak mu k tomu příkladem šli všichni kapitalističtí „páni“. Když až v letech druhé světové války, v osvobozenéckém zápasu národa řídil dr. Beneš zahraniční politiku československé vlády, vyzvoval z těchto základních historických zkušeností Mnichova a okupace realistické závěry pro další politický život republiky.

A tiž lidé, kteří chtěli zmařit volbu dr. Beneše na úřad presidentský v roce 1935, kteří ho za druhé republiky zahrnuhli nízkými pomluvkami, kteří iž jednou vedli národ na pokraj zahuby, tiž lidé, se dnes pokoušejí zakrýt svý černé utky jeho jménem. Pokoušejí se zneužívat díla dr. Beneše pro svou zádnou, proti národu a republice směřující činnost. abv tak oddělí práci, která vyhovála celý jeho život od snah, jež náš lid svým každodenním úsilím uskutečňuje.

Na prahu nové, vyšší etapy vývoje naší republiky k socialismu odchází dr. Edv. Beneš z prezidentského úřadu a je, mezi prvými, kdož blahopřeli prezidentu J. A. Gortwaldovi. Vlekla a těžká nemoc, která již delší dobu podlamovala dr. Edv. Beneše, v posledních měsících neúprosně pokračovala. Před třemi lety vyvrcholila v neodvratně konečnou krizi a v pátek v podvečer překročila hranice únosnosti lidského organismu. A 3. září 1948 byl posledním dnem jednoho velkého životního díla. Díla, které má svou celistvost, přestože žrálo dlouhá desetiletí, dílo, které zůstává navzdory v dějinách naší republiky, v dětech našeho odboje za svobodu, za pokrok a sociální spravedlnost.

Velká Británie: Mluvčí britského ministerstva zahraničí prohlásil, že vláda Velké Británie přijala s hlubokou lítostí zprávu o úmrtí dr. Beneše, velkého státníka, který hrál tak důležitou roli v obou světových válkách při osvobozování své země.

Německo: Berlínský rozhlas v pátek večer zhodnotil zásahy do Benešův v uplynulé válce. Mluvěv rozhlasu zdůraznil Benešovy zaslúhy o uzavření spojenecké smlouvy se Sovětským svazem. O této smlouvě říká dr. Beneš, že byla logickým důsledkem československé politiky.

Pařížský list Ce Soir uvěří
je vzpomínku J. F. Rollanda na se-
áně s druhým prezidentem Českoslo-
venské republiky Roland píše: Pre-
sident Beneš mne přijal v lednu 1946
na Hradčanech. Tehdy po letech exilu
se opět vrátil na své sídlo. Návště-
vu přijímal jednoduše a zdvořile.
Vytvářel vlněná francouzsky. Řekl mi:
„SSR je největší evropská mocnost.
Český národ nikdy nezapomene, že
jeho svoboda byla zajištěna Sovětským
vzajem. V okamžiku, kdy bylo Němec-
ko poraženo, řekl jsem: Vrátil se do
Prahy přes Moskvu, Churchill a Eden
mne více naléhali, abych do Moskvy
nejezdil. Přesto jsem to udělal.

Prohlásil, že v kapitalistických zemích jsou právníci, sloužící vykořisťovatelské menšině většinou živlem konzervativním. Pokrokové smýšlení bylo na dosud je tam čísnou výjimkou. Za to však se k pokrokovému směru hlásí nejlepší právníci všech zemí. Tito již několikrát dovedl vystoupit společně s křídlo o ochranu lidských práv. Po-
kázal na londýnský proces z roku 1933, kde před tribunálem, složeným z nej-
lepších právníků všech zemí, došlo k odsouzení skutečných žhářů berlinského
Máského sněmu. Nebylo vinou demo-
kratických právníků — pravil dále mi-
nistr — že jejich výrok z roku 1933
nebyl světu dostatečnou výstrahou a
není jejich vinou, že jak se ukázalo,
ani válka právě minulá nedovedla
držitele moci na západě přimět k to-
mu, aby válečné zločiny byly skutečně
trestány. Proto dnes dochází v Norim-
berku i u soudů západního Německa
stále více k odklonu od tradice, která
se tu vztvořila

čt. Praha 4, zaří pokrok a demokracii. Jako věrný žák
K úmrtí druhého prezidenta republi- a nástupce Masarykův se postavil v
ky Dr. Edvarda Beneše byl vydán ten- čelo našeho druhého odboje v boj
armádní, pozkaze

Byl si vědom podstatného nedostatku v mezinárodních vztazích, vyplývajících z toho, že byl z mezinárodní politiky vyřazen Sovětský svaz, většinou slovanská velmoc. Uzavření spojenecké smlouvy se Sovětským svazem před válkou bylo státnickým činem, který správně ukázal cesty kterými se třeba se bráti, aby byla zajištěna naše svoboda, a nezávislost. Stal se hlavním představitelem a hlasatelem nové slovanské politiky, založené na rovnosti národů.

„Pane ministře národní obrany, k Vašemu návrhu nařizují, aby celá branná moc projevila oficiální smutek nad úmrtím druhého prezidenta republiky.“

Pak se ujímá slova její průvodky-
ně Ellen Kunzová, vdova po komu-
nistickém poslanci saského sněmu,
rovněž umučeném nacisty. Mluví o

THE UNIVERSITY OF CHICAGO